

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

ЗБІРНИК ЗАВДАНЬ
З ДИСЦИПЛІНИ

«ІНОЗЕМНА МОВА»
(англійська мова)

*(для практичних занять студентів 1-2 курсів заочної форми навчання
напрямів підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»
та 6.030509 «Облік і аудит»)*

Харків
ХНАМГ
2011

Збірник завдань з дисципліни «Іноземна мова» (англійська мова) (для практичних занять студентів 1-2 курсів заочної форми навчання напрямів підготовки 6.030504 «Економіка підприємства» та 6.030509 «Облік і аудит») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Н. Д. Міщенко. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 59 с.

Укладач: Н. Д. Міщенко

Рецензент: канд. філол. наук, доцент кафедри іноземних мов Харківської національної академії міського господарства О. Л. Ільєнко

Збірник завдань рекомендується для організації практичної роботи студентів 1-2 курсів економічних спеціальностей заочної форми навчання. Головною метою збірника є формування граматичних навиків, а також поєднання граматики з лексикою за спеціальністю, що відповідає вимогам професійно-орієнтованого навчання іноземній мові. Зміст завдань відповідає вимогам програми навчальної дисципліни «Іноземна мова».

Затверджено кафедрою іноземних мов,
протокол № 5 від 14.12.2010 р.

CONTENTS

Introduction.....	4
Noun	5
Adjective. Degrees of comparison	6
Word-building: basic suffixes of nouns, adjectives, verbs, adverbs	12
Verb. Indefinite tenses (Present, Past, Future) Active Voice	18
Continuous tenses (Present, Past, Future) Active Voice	22
Perfect tenses (Present, Past, Future) Active Voice	26
Passive Voice (Indefinite, Continuous, Perfect)	31
Modal Verbs	35
Participle	39
Absolute Participle Complex	44
Gerund	45
Non-Finite Forms. Infinitive	48
Objective infinitive Construction	52
Subjective Infinitive Construction	54
References	58

INTRODUCTION

These educational materials are designed for the ESP students of the 1st and 2nd years of studies of the specialities “Accounting and Auditing” and “Economy of Enterprises”. The main purpose is to develop students’ knowledge and skills in English grammar. This manual is intended for practical classes of post-correspondence students as well as for their self-study.

The manual is based on the authentic materials concerning economic problems from different sources. It contains grammar rules given in Ukrainian followed by exercises of different levels of complexity. First students should study rules and then do exercises. As usual one exercise after each rule is based on general vocabulary, and others are on the vocabulary in relation to their speciality. These exercises are important for students to do control works successfully. They give students the essential grammar rules and terminology they need.

NOUN

ІМЕННИК У ФУНКЦІЇ ОЗНАЧЕННЯ.

Сполучення іменників без прийменників (ланцюжки іменників)

У поєднанні іменників без прикметників опорним словом є не перший (як в українській мові: завідувач кафедри; швидкість вітру), а останній іменник. Іменники ліворуч від нього виконують функцію визначення, тобто відповідають на питання *what / which / what kind / whose?* (який / яка / чий?) і передаються українською мовою або за допомогою прикметника, або іменника в непрямому відмінку:

ocean floor – дно океану

ocean current – океанічна течія

surface current velocity – швидкість поверхневої течії

air mass – повітряна маса

air mass density – щільність повітряної маси

temperature drop – падіння температури

water drop temperature – температура краплі води

Task 1. Translate word-combinations.

The Household Goods

The Household Goods Store

The Household Goods Store Owner

The Deep Sea Current

The Deep Sea Current Measuring Device

The Research Program

The Research Program Results

The Research Program Results Discussion

The London Underground Problem

Flight Control Equipment

The Energy Accumulation Process

The School Bus Service

The Bus Station

George Washington Bridge Bus Station

The Region Newspaper

The Kharkiv Region Newspaper

The Kharkiv Region Newspaper Journalist

The Security Service

Electronic Systems Department

The Development Process

The Steam Engine Invention

The Transport Animal

The Wheel Invention

ADJECTIVES. THE DEGREES OF COMPARISON.

ПРИКМЕТНИКИ. СТУПЕНІ ПОРІВНЯННЯ

Прикметники (adjectives) в англійській мові мають три ступеня порівняння: нульовий (**Positive Degree**), вищий (**Comparative Degree**) і найвищий (**Superlative Degree**).

The degrees of comparison в англійській мові утворюються двома способами: а) за допомогою додавання суфіксів; б) за допомогою спеціальних слів.

A. Ступені порівняння односкладових прикметників утворюються шляхом додавання суфіксів до прикметників у Positive Degree:

- у Comparative Degree додається суфікс **-er**,
- у Superlative Degree додається суфікс **-est** і означений артикль **the**.

Таким же способом утворюються ступені порівняння двоскладових прикметників, що закінчуються

- на **-le**: *humble* скромний тощо;
- на **-y**: *heavy* важкий тощо;
- на **-er**: *bitter* гіркий, різкий тощо;
- на **-ow**: *shallow* дрібний тощо;
- і деяких інших двоскладових прикметників з наголосом на останньому складі: *complete* завершений, *concise* стислий тощо.

Positive Degree	Comparative Degree	Superlative Degree
small	smaller	the smallest
simple	simpler	the simplest
clever	cleverer	the cleverest
narrow	narrower	the narrowest
happy	happier	the happiest
complete	completer	the completest
concise	conciser	the concisest

При утворенні ступенів порівняння прикметників шляхом додавання суфіксів **-er** і **-est** дотримуються наступних правил правопису:

1. При написанні подвоюється кінцева приголосна, якщо односкладовий прикметник закінчується на одну приголосну з попереднім коротким голосним:

sad (сумний)   *sadder*   *the saddest*

2. Кінцева голосна **-y** змінюється на **-i** перед суфіксами **-er** і **-est**, якщо голосний **-y** передує приголосній:

busy (зайнятий)   *busier*   *the busiest*
grey (сірий)   *greyer*   *the greyest*

3. Кінцева голосна **-e** (німе **-e**) опускається перед суфіксами **-er** і **-est**:

fine (чудовий)   *finer*   *the finest*

Б. Інший спосіб утворення ступенів порівняння полягає у додаванні спеціальних слів до прикметника у нульовому ступені:

- у Comparative Degree додається слово **more**
- у Superlative Degree додається слово **the most**.

Цим способом утворюються ступені порівняння більшості двоскладових і всіх багатоскладових прикметників:

useful   *more useful*   *the most useful*
difficult   *more difficult*   *the most difficult*
numerous   *more numerous*   *the most numerous*

Для виразу ступенів порівняння, що вказує на зменшення якості або властивості предмету, вживаються:

- слово **less** у Comparative Degree,
- слово **the least** у Superlative Degree .

В. Деякі прикметники утворюють ступені порівняння від інших коренів, так само як і відповідні слова в українській мові:

Positive Degree	Comparative Degree	Superlative Degree
Good	better	the best
Bad	worse	the worst
Little	less	the least
Much, many	more	the most
Far	farther (further)	the farthest (the furthest)
Old	older (elder)	the oldest (the eldest)

Загальні зауваження по вживанню ступенів порівняння

1. Іменник, що має за означення прикметник у **Superlative Degree**, вживається з означеним артиклем:

*At that time China was **the most powerful** country in the world.*

Слово **most** може вживатися перед іменником у множині у функції означення цього іменника. У цьому випадку **most** перекладається на українську мову словом **більшість**. Сполучення **most of** перекладається як **більшість з**:

*It was Sunday and **most of** the shops were shut.*

2. При порівнянні вживається сполучник **than** (ніж). Для того, щоб при порівнянні уникнути повторення одного і того ж іменника, вживається слово-замінник **one** (у множині **ones**). Це слово перекладається на українську мову тим іменником, яке воно замінює, або зовсім не перекладається:

*A small lamp has **a higher** resistance **than a large one**.*

Для заміни раніше згаданого іменника вживається також займенник **that** в однині, у множині – **these, those**.

*In my opinion, the wines from Frances are the finest **than those** from Georgia.*

3. Для посилення вищого ступеня перед прикметниками і прислівниками вживаються слова **more** (значно, набагато); **far** (значно, набагато); **still** (ще); **ever** (ще) та інші:

Much more – значно більший,

Much less – значно (набагато) менший,

Much shorter – значно (набагато) коротший,

Much more useful – значно більш (набагато) корисніший,

Still (yet) colder – ще холодніший,

Still (yet) more important – ще важливіший,

Far better - значно (набагато) кращий,

Ever closer – ще тісніший,

4. При порівнянні однакової якості вживається подвійний сполучник **as...as** (такий...як, так...як). При запереченні однакової якості вживається подвійний сполучник **not so...as** (не такий...як):

*We work **as hard as** any other team in England.*

*The bed was **not so comfortable as** his own.*

5. Якщо перед прикметником у вищому ступені, що стоїть між сполучником **as...as**, вживається прислівник **half** (у два рази менше), **twice** (у два рази більше) або кількісний числівник із словом **time** (раз), то таке поєднання перекладається таким чином:

Half as much as... у два рази менше, ніж...

Twice as much as... у два рази більше, ніж...

Three times as long as... у три рази довше, ніж...

6. Конструкції **the + вищий ступінь ...**, **the + вищий ступінь прикметника** перекладаються словами **чим ...**, **тим**:

*The **farther** north you go, **the colder** the climate becomes.*

Task 1. Change the following word-combinations using Comparative and Superlative Degrees of adjectives.

Positive Degree	Comparative Degree	Superlative Degree
A short story	Shorter story	The shortest story
A large university		
A difficult exercise		
An easy question		
A reliable bank		
Bad weather		
Little time		
Many cars		
Much snow		

Task 2. Translate sentences paying attention to the degrees of comparison.

1. He thought he was the happiest man in the world.
2. Mathematics is more difficult for him than physics.
3. The book is not so interesting as you think.

4. Smile is longest word in the English language because there is a mile between two s.
5. If you listen to the teacher more attentively, you'll understand better.
6. There are more students at the lecture today than yesterday.
7. As light as a feather.
8. His salary is twice as much as mine.
9. He knows English better than you.
10. The more we study, the more we know.
11. She does not work at her English as much as she did last year.

Task 3. Put the adjectives in brackets into Comparative or Superlative Degree.

1. Kyiv is _____ (large) than Kharkiv.
2. John is _____ (short) than William.
3. Henry is _____ (tall) of all.
4. This summer is _____ (hot) than last summer.
5. December is _____ (short) day of the year.
6. He is _____ (good) student of the group.
7. Their house in the country is _____ (little) than their flat in the town.
8. English is _____ (easy) than Russian.
9. The _____ (many) we know, the _____ (many) we forget.
10. Bernard Show is one of _____ (famous) English writers.

Task 4. Fill the gaps with the correct answers.

1. One of ..... games is chess, which originated in India or probably China. It is a game of ..... tradition and is ..... popular.

A old, the oldest, international

B the most ancient, old, internationally

C the more ancient, older, internationally

D ancient, the oldest, the most international

2. You know still waters run ....., but ..... I get to know him, ... embarrassed I feel. I'd like to have ..... information because I don't know what his ..... move is going to be.

A deeply, the better, the more, farther, next

B deep, better, more, further, nearest

C deeper, the best, the most, farther, near

D deep, the better, the more, further, next

3. .... they hurried ..... it was they would be in time to see him off. They came ..... after his departure.

A The more, the less obvious, short

B The more, more obviously, shortly

C The more, the less obvious, shortly

D The most, the least obviously, short

4. It was far ..... than he expected, so he made up his mind to spend twice as ..... money as he had wanted.

A more cheaper, more

B more cheap, a lot

C the cheapest, the most

D cheaper, much

5. He earns as ..... money as I do, and maybe even a lot ..... than we both.

A much, much

B much, more

C more, many

D many, much

6. Computerized tests adapt to the skill level of the individual test-taker. Each correct answer given by a student is followed by a ..... question, and incorrect answers are followed by .....questions. .... the question, ...points the student can score.

A more difficult, less difficult, The more difficult, the more

B less difficult, less difficult, More difficult, more

C more difficult, more difficult, More difficult, the most

D more difficult, less difficult, The more difficult, the most

WORD-BUILDING (СЛОВОТВОРЕННЯ)

В англійській мові слова можуть утворюватись за допомогою суфіксів. Суфікси – це елементи, які розміщені у кінці слів і утворюють цілком нові слова. Вони змінюють категорію слова, перетворюючи іменник у прикметник, прикметник у іменник, іменник у дієслово и т.д. Проаналізуйте моделі словотворення, створите нові слова на основі цих моделей та перекладіть їх.

Модель 1

Основа дієслова + -er/-or → іменник, який позначає виконувача дії або предмет, за допомогою якого це робиться.

To buy - купувати	buyer – покупець
To heat - нагрівати	heater – обігрівач
To inspect - інспектувати	inspector – інспектор
To invent - _____	_____ - _____
To supply - _____	_____ - _____
To explore - _____	_____ - _____
To translate - _____	_____ - _____

Модель 2

Основа дієслова + -ant/-ent → іменник, який позначає виконувача дії або предмет, за допомогою якого це робиться.

To assist - допомагати	assistant – помічник
To study - вивчати	student – студент
To cool - охолоджувати	coolant – рідина для охолодження
To serve - _____	_____ - _____
To correspond - _____	_____ - _____

Модель 3

Основа дієслова + -tion, sion, -ion → абстрактний іменник, що позначає загальні поняття (процеси, стани, властивості, якості тощо)

To include – включити	inclusion – включення
-----------------------	-----------------------

To continue – продовжити	continuation – продовження
To collect – прибирувати	collection – колекція
To restrict - _____	_____ - _____
To connect - _____	_____ - _____
To dictate - _____	_____ - _____

Модель 4

*Основа дієслова + -age → абстрактний іменник,
що позначає загальні поняття (процеси, стани, властивості, якості тощо)*

To marry – одружуватися	marriage – одруження
To pass – проходити	passage – прохід
To leak - _____	_____ - _____

Модель 5

*Основа дієслова + -ment → абстрактний іменник,
що позначає загальні поняття (процеси, стани, властивості, якості тощо)*

To agree – погоджуватися	agreement – погодження, згода
To improve – покращувати	improvement – покращення
To develop - _____	_____ - _____
To govern - _____	_____ - _____
To settle - _____	_____ - _____

Модель 6

*Основа дієслова + -ure → абстрактний іменник,
що позначає загальні поняття (процеси, стани, властивості, якості тощо)*

to depart – їхати	departure – від'їзд
to please – доставляти задоволення	pleasure – задоволення
to press - _____	_____ - _____
to seize - _____	_____ - _____

Модель 7

Основа дієслова + -ing → іменник

To open – відкривати	opening – відкриття
To begin – починати	beginning – початок
To measure - _____	_____ - _____
To build - _____	_____ - _____

Модель 8

Основа прикметника + -ance/-ence → іменник

Important – важливий	importance – важливість
Different – різний	difference – розходження
Insistent – _____	_____ - _____
Resistant – _____	_____ - _____

Модель 9

Основа дієслова + -able/-ible → прикметник

To move – переїжджати	movable – пересувний
To sense – відчувати	sensible – відчутний
To profit – _____	_____ - _____
To permit – _____	_____ - _____

Модель 10

Основа дієслова + -ive → прикметник

To act – діяти	active – активний
To create – створювати	creative – творчій
To express – _____	_____ - _____
To explode – _____	_____ - _____

Модель 11

Основа іменника + -al → прикметник

Industry – промисловість	industrial – промисловий
--------------------------	--------------------------

Модель 16

Основа іменника + *-ful* → прикметник
(вказує на наявність відповідних якостей)

Peace – мир	peaceful – мирний
Harm – шкода	harmful – шкідливий
Use – _____	_____ - _____
Truth – _____	_____ - _____

Модель 17

Основа іменника + *-less* → прикметник
(вказує на відсутність відповідних якостей)

Harm – шкода	harmless – нешкідливий
Wire – дрiт	wireless – бездротовий
Use – _____	_____ - _____
Truth – _____	_____ - _____

Task 1. Read the text and define what parts of speech the *italicized* words belong to according to their suffixes.

From the earliest times people used many methods of conveying messages as *quickly* and as *efficiently* as *possible*.

In American history the so-called ‘pony-express’ was one of the most heroic adventures. The discovery of gold on California made it necessary to give *important* messages. The stage coaches which *regularly* carried mail required months to reach California. The pony-express carried messages. It was a group of 80 young men. These *courageous* men carried mail in relays. They used 500 of the finest horses *available*. At each of the 190 stations along the route a fresh rider was ready. The *management* kept men under very strict rules. Every rider was given a Bible and was not allowed to drink or swear. The pony express had a *remarkable* career. To deliver mail the riders had to overcome great *physical* danger. On April, 3, 1860 the first rider started from Missouri and ten days later the message arrived in California which

was 2,000 miles away. A huge *celebration* was held in honour of this *magnificent achievement*. But the pony express had a short life of 16 months only.

In 1861 the *completion* of the first *transcontinental* telegraph line marked the end of the pony express.

Task 2. Fill in the gaps in the sentences with the appropriate derivatives of the words given below the text.

The Great Depression in the United States, the worst and longest 1).....collapse in the history of the modern industrial world, lasted from the end of 1929 until the early 1940s. Beginning in the United States, the depression spread to most of the world's industrial countries, which in the 20th century had become economically (2) ..... on one another. The Great Depression saw rapid declines in the production and sale of goods and a sudden, severe rise in (3) ..... . Businesses and banks closed their doors, people lost their jobs, homes, and savings, and many depended on (4)..... to (5)..... . In 1933, at the worst point in the depression, more than 15 million Americans — one-quarter of the nation's workforce — were unemployed.

The depression was caused by a number of serious (6)..... in the economy. Although the 1920s appeared on the surface to be a (7) ..... time, income was unevenly distributed. The wealthy made large profits, but more and more Americans spent more than they (8)....., and farmers faced low prices and heavy debt. The lingering effects of World War I caused economic problems in many countries, as Europe struggled to pay war debts and reparations. These problems (9)..... to the crisis that began the Great Depression: the (10)..... U.S. stock market crash of 1929, which ruined thousands of investors and destroyed (11) ..... in the economy. Continuing throughout the 1930s, the depression ended in the United States only when (12) ..... spending for World War II began.

1. A economize	B economy	C economically	D economic
2. A depend	B dependent	C dependence	D dependably
3. A unemployment	B unemployed	C employ	D employee
4. A charitable	B charitably	C charity	D charities

5. A survival	B survived	C survive	D surviving
6. A weaknesses	B weak	C weaken	D weakly
7. A prosperity	B prosperous	C prosperously	D prosper
8. A earnings	B earn	C earning	D earned
9. A contribution	B contribute	C contributed	D contributing
10. A catastrophic	B catastrophe	C catastrophically	D catastrophist
11. A confidence	B confide	C confidential	D confidentially
12. A mass	B massiveness	C massively	D massive

VERB (ДІЄСЛОВО)

Англійське дієслово має 4 основні дієслівні форми.

За способом утворення II та III форм всі дієслова англійської мови діляться на правильні (стандартні) і неправильні (нестандартні).

I (V1)	II (V2)	III (V3)	IV (V(ing))
to ask	asked *	asked *	asking
to write	wrote	written	writing

- Правильні дієслова утворюють форми минулого невизначеного часу (Past Indefinite) і дієприкметника II за допомогою додавання суфікса -ed (-d) до основи дієслова. Дієприкметник I утворюється шляхом додавання суфікса -ing до основи як правильних, так і неправильних дієслів.

I	II	III	IV
інфінітив Infinitive	минулий невизначений час Past Indefinite	дієприкметник II Participle II	дієприкметник I Participle I (- ing форма)
to write	wrote	written	writing
to develop	developed	developed	developing

INDEFINITE TENSES (НЕОЗНАЧЕНІ ЧАСИ)

The Present Indefinite (Simple) Tense. Теперішній неозначений (простий) час.

Будується як:

+ V1 + -s/-es (у 3-ій особі однини). I *write* well. He *writes* well.

– do/does not + V1. I *do not (don't)* write well. He *does not* write well.

? Do/does ...V1. *Do you write* well? *Does he write* well?

Present Indefinite вживається:

1. Для вираження дії, яка має постійний характер, що відбувається звичайно, особливо зі словами *always* (завжди), *usually/normally* (звичайно), *often/frequently* (часто), *sometimes* (іноді), *rarely/seldom* (рідко), *never* (ніколи), *as a rule* (як правило), тощо.

My mother *works* in a hospital.

I *get up* at seven. I *often stay* up till midnight.

2. Для вираження дій, які відображають об'єктивні процеси у природі і суспільстві, що відбуваються незалежно від волі людей, а також різноманітних фактів і істин.

Each substance *melts* at a different temperature.

3. Для вираження дії, яка відбувається відповідно програмі або розкладу.

The concert *begins* at 7.30 next Friday evening.

The Past Indefinite (Simple) Tense. Минулий неозначений (простий) час.

Будується як:

+ V2 (-ed). I *wrote* that letter. Last year he *visited* Paris.

– did not + V1. I *did not write* that letter. He *did not visit* Paris last year.

? Did ...V1. *Did you write* that letter? *Did he visit* Paris last year?

Past Indefinite вживається:

1. Для вираження дії, яка мала місце у минулому. Часто використовується зі словами *yesterday* (вчора), *the day before yesterday* (позавчора), *last week / month / century / Monday / ...* (минулого тижня, місяці, століття...), *a week ago* (тиждень тому), *in 1900* (у 1990) тощо.

Two years ago they *spent* summer abroad.

2. Для вираження ряду послідовних дій, що відбувалися одне за іншим у минулому.

First she *paid* the driver, and then she *got out* of the taxi.

3. Для вираження ряду повторюваних дій у минулому.

When my father was young he usually *played* football every Sunday.

Повторення звичайних дій у минулому також може бути виражено поєднанням ***used*** плюс інфінітив з частинкою ***to***. Перекладається на українську мову дієсловом у минулому часі недоконаного виду часто з прислівником *бувало*, звичайно.

Don't you remember how you *used to speak* of life? –

Хіба ти не пам'ятаєш, як, *бувало, говорив* про життя?

The Future Indefinite Tense. Майбутній неозначений (простий) час.

Будується як:

+ shall / will + V1 He will write a letter.

– shall not/ will not + V1 He will not write a letter.

? Shall/Will ... V1 Will he write a letter?

Yes, he will. No, he will not. (No, he won't.)

Future Indefinite позначає дії, які відбуватимуться у невизначеному або віддаленому майбутньому. Зазвичай використовується з обставинами: *tomorrow* – завтра, *next week* (*next summer, next year, next monday, next term ...*) – на наступному тижні (наступного літа, у наступному році, в наступний понеділок, в наступний семестр. ..), *in two years* (... *days, ... months ...*) – через два роки (... днів, місяця ... ..), *in 1997* – в 1997 році і т.д.

She'll soon know the result. – Вона скоро дізнається результат.

Will you take the book from the library? – Ви візьмете цю книгу в бібліотеці?

Peter will not go to the theatre tonight. – Петро не піде в театр сьогодні ввечері.

Task 1. Translate sentences from English into your native language and define the tenses of the verbs.

- 1 Each year we introduce new schemes in postgraduate education.
- 2 The University offers about 50 of its own studentships to outstanding applicants for research degrees.
- 3 Last year university's sports clubs went on overseas tours and championships.
- 4 When I received my school leaving certificate, I decided to work at a plant and get a speciality.
- 5 I hope will enter the institute and become a very good economist.
- 6 I am sure you will have a happy and successful time studying at our university.
- 7 The University has an international reputation for the quality of its research.
- 8 Tuition fees do not include residence or living costs, or special or re-examination fees.
- 9 The University provides excellent opportunities both for training and for research.
- 10 Exchanges of students will undoubtedly result in better understanding among people which in turn will bring greater stability to the whole world.
- 11 In the past monasteries were cultural and educational centres.
- 12 Today we can say that Ancient Rus was a state of high culture and knowledge.

Task 2. Translate sentences from English into your native language and define the tenses of the verbs.

- 1 Economic forces effect decisions in the world of business.
- 2 The study of economics will help you to live a fuller life.
- 3 The development of modern economics began in the 17th century.
- 4 Economists have two ways of looking at economics and economy.
- 5 The factors of production include natural resources, human resources, capital and entrepreneurship.
- 6 Adam Smith gave the best description of the principles upon which our economic systems are based.
- 7 I went into business last year.

Task 3. Refer the following statements to the past and future according to the model. Translate them.

Model: Economic incentives *influence* our decision about what and where to buy.

Economic incentives *influenced* our decision about what and where to buy.

Economic incentives *will influence* our decision about what and where to buy.

- 1 What you see at the auction is the rationing effect of prices.
- 2 Prices encourage producers to increase their level of output.
- 3 The law of demand describes the relationship between prices and the quantity of goods and services.
- 4 They sell these goods because they want to have a profit from such transactions.
- 5 Adam Smith describes the principal elements of the economic system in his book “The Wealth of Nations”.

CONTINUOUS TENSES (ТРИВАЛІ ЧАСИ)

The Present Continuous Tense. Теперішній тривалий час.

Будується як:

+ am, are, is + V(ing). I *am reading* the article.

– am, are, is + not + V(ing). He *is not reading* the article now.

? am, are, is ... V(ing)? *Are you reading* the article?

Present Continuous вживається:

1. Для вираження тривалої дії, що відбувається у даний момент у теперішньому часі. Цей момент може бути виражений такими позначеннями часу, як *now* (зараз), *at present* (зараз), *at the moment* (у цей момент) тощо.

Do you realize what *are* you *saying*? – Ви розумієте, що ви говорите?

2. Для підкреслення безперервності дії, яка відбувається не тільки у даний момент, але носить постійний характер.

The material and cultural level *is* steadily *rising*. –

Матеріальний і культурний рівень неухильно підвищується.

3. Для вираження дії, яка обов'язково відбудеться у майбутньому.

She is leaving for Moscow tonight. – Вона виїжджає до Москви сьогодні увечері.

Continuous tenses не вживаються з дієсловами, що виражають:

- відчуття: *to love* (любити), *to like* (подобатися), *to hate* (ненавидіти) тощо;
- сприйняття: *to see* (бачити), *to hear* (чути), *to know* (знати), *to want* (бажати) тощо;
- такими дієсловами, як *to be* (бути), *to belong* (належати), *to contain* (містити) і деякими іншими.

I **know** what I *am saying*.

Деякі дієслова, що виражають відчуття, можуть вживатися у Continuous tenses, часто зі зміною значення, наприклад, *to see* – у значенні відвідувати, оглядати.

The foreign guests are seeing the sights of Kyiv. –

Іноземні гості оглядають визначні пам'ятки Києва.

The Past Continuous Tense. Минулий тривалий час.

Будується як:

+ was/were + V(ing). I *was reading* the article while they *were translating*.

– was/were + not + V(ing). He *was not reading* the article when I came in.

? was/were ... V(ing)? Why *were you talking* to him for the whole lesson?

Past Continuous вживається:

1. Для вираження тривалої дії, що відбувалася у якийсь момент у минулому.

At that time our troops **were crossing** the bridge. –

У цей час наші війська **переходили** міст.

2. Для вираження тривалої дії, що відбувалася у якийсь момент у минулому, що може бути позначеним іншою одноразовою дією, вираженою дієсловом у Past Indefinite.

When I **came** in, they **were watching** a new film. -

Коли я **ввійшов**, вони **дивились** новий фільм.

3. При одночасності двох дій, що відбувалися у минулому, обидва дієслова, що виражають ці дії, можуть бути вжиті у Past Continuous, щоб підкреслити процес протікання дій.

The teacher **was explaining** a new rule and students **were listening** to him attentively. – Викладач *роз'яснював* нове правило, а студенти уважно його *слухали*.

Лексичними обставинами часу у Past Continuous є точна вказівка моменту часу, наприклад, *at that moment* (у той момент), *at that time* (у той час), *at 5 o'clock yesterday* (вчора о 5 години) тощо; підкреслення тривалості дії з такими позначеннями часу, як *all day (long)* (весь день), *all time* (весь час), *the whole morning* (весь ранок), *during (for) ... years/months* (протягом ... літ/ місяців) тощо.

The Future Continuous Tense. Майбутній тривалий час.

Будується як:

+ will (shall) be + V(ing). I *am reading* the article.

– will (shall) be + not + V(ing). He *is not reading* the article now.

? will (shall) be ... V(ing)? *Are you reading* the article?

Future Continuous вживається:

1. Для вираження тривалої дії, яка буде відбуватися у певний момент часу в майбутньому, який може бути визначений часом, іншою майбутньою дією в Present Indefinite, іншою одночасною дією в Present Continuous, контекстом чи ситуацією.

I **will be writing** a letter when you come. –

Я буду писати листа, коли ти прийдеш.

I **'ll be waiting** for you at 9 o'clock tomorrow. –

Я буду чекати тебе завтра о 9 годині.

2. Для емоційного підкреслення тривалості дії з такими позначеннями часу, як *all day tomorrow* (весь день завтра), *all time* (весь час), *from 9 till 12* (з 9 до 12 годин) тощо.

They ***will be working*** at the laboratory from 9 till 12. –

Вони працюватимуть у лабораторії з 9 до 12 годин.

Лексичними обставинами часу у Future Continuous є: at noon (опівдні), at midnight (опівночі), at that moment (у цей момент), at 3 o'clock tomorrow (завтра о 3 години), while (у той час як, поки), when (коли), all day (long) (весь день), all day tomorrow (завтра весь день), all summer (все літо), the whole evening (весь вечір) тощо.

Task 1. Translate sentences from English into your native language and define the tenses of the verbs.

1. Many former postgraduate students are now following successful careers in industry, commerce, financial services, local and national government and education.
2. The commission was discussing numerous questions when we came.
3. They will be discussing a new plan tomorrow at five o'clock.
4. She will be doing her homework all the evening tomorrow.
5. The staff of the laboratory is finishing the work on the apparatus.
6. While he was having dinner, his car was being cleaned.
7. He was telling the news when I entered the room.
8. When he met me I was walking to the institute and had little time to talk to him.
9. He cut himself while he was repairing his car.

Task 2. Put the verbs in brackets into the Present Continuous Tense.

1. What _____ (do) he now? He _____ (bring the price of this commodity down to the point where most families can afford it.
2. Look! The new device _____ (break) the operation into 30 steps performed by individual workers.
3. Everyone who _____ (look for) work can find a job.
4. Studying the time and resources that go into production, you _____ (analyze) productivity.
5. Employers _____ (employ) the optimum number of workers.

Task 3. Put the verbs in brackets into the Past Continuous Tense.

1. The company _____ (raise) prices for the merchandise the whole year.
2. We _____ (invest) money into this corporation at that time.
3. Our partner _____ (provide) for payments in local currency, when currency conversion was allowed.
4. They _____ (discuss) the possibility making loans all the meeting yesterday.
5. We _____ (talk) about that contract when she phoned.

PERFECT TENSES (ДОКОНАНІ ЧАСИ)

The Present Perfect Tense. Теперішній доконаний час

Будується як: have/has + V3

Означає дію, яка завершилася до поточного моменту або завершена в період теперішнього часу (в цьому році, на цьому тижні). Хоча дієслова в Present Perfect часто перекладаються українською в минулому часі, слід пам'ятати, що в англійській мові ці дії сприймаються в теперішньому часі, оскільки залежать від цього часу результатом дії. Тобто ми вживаємо Present Perfect, коли дія, що сталася в минулому, наразі має значення.

We have bought a new TV set.

The students have left the room.

Для Present Perfect характерні прислівники: *already, still, yet, ever, just, recently, never, today, this week.*

Вживання:

1. Для позначення дій, які (не) завершилися на поточний момент:

- Have you finished your job?

- Yes, I have/ No, I haven't.

2. Для позначення дій, які відбувалися в минулому, але актуальні зараз:

Have you passed your driving test?

We can't enter the room. I've lost my key.

3. Для опису дій, які почалися в минулому і досі тривають:

I've always liked him.

I have known him for years / since my youth / since 1990.

4. Для позначення дій, що мали місце у період часу, який ще не минув (з виразами на кшталт “*this morning*” / “*afternoon*” / “*week*”):

Has the postman come this morning?

The Past Perfect Tense. Минулий доконаний час.

Past Perfect означає дію, що відбулася до якогось моменту в минулому.

He had worked at the university for thirty years before he retired.

Він пропрацював в університеті 30 років, перш ніж пішов на пенсію.

Будується як: had + V3

+ She had written a letter by 5 o'clock on Saturday.

- She had not written a letter by 5 o'clock on Saturday.

? Had he written a letter by 5 o'clock on Saturday?

Yes, he had. No, he had not. (No, he hadn't.)

Вживання:

1. Коли є згадка про моменту часу, до якого закінчилася дія в минулому:

By 9 o'clock we'd finished the work. - До 9 години ми закінчили роботу.

2. Коли дія в минулому мала місце раніше іншої дії:

When you arrived, he had just left. - Коли ви прибули, він тільки що поїхав.

3. У непрямій мові для передачі простого доконаного і простого минулого часу:

He said he had studied English for two years.

(He said: “I have studied English for two years.”)

Він сказав, що вивчає англійську мову два роки.

The Future Perfect Tense. Майбутній доконаний час.

Future Perfect означає дію, яка завершиться до певного моменту у майбутньому.

Будується як: shall/ will+ have + V3

+ She will have finished.

- She will not have finished.

? Will she have finished?

Yes, she will. No, she will not. (No, she won't.)

Future Perfect часто замінюється Future Indefinite. Вживається часто з обставинами “by then” – до того часу, “by ... o'clock” – до ... часу, “by the end of” – до кінця:

By 2 o'clock we'll have discussed all the problems.

До другої години ми вже обговоримо всі проблеми.

Task 1. Put the infinitives in brackets into the Present Perfect Tense.

- 1 Enterprises of that socialist country _____ (to carry out) production in strict accordance with a government prepared plan.
- 2 They _____ (to increase) farm productivity in some developing countries.
- 3 You _____ (to share) profits gained at the community owned factories.
- 4 Agricultural firms _____ (to try) to increase productivity by introducing more modern farming techniques.
- 5 He _____ (to find) the way to expand farm output.

Task 2. Transform the negative forms of the Present Continuous Tense into the affirmative forms of the Present Perfect Tense according to the model.

Model: They *are not improving* the quality of life in their country.

They *have improved* the quality of life in their country.

- 1 The firm is not increasing output and foreign trade.
- 2 They are not providing basic services like transportation, communication, sanitation and power.
- 3 I am not performing the work under physically dangerous conditions.
- 4 People are not producing modern goods and services in today's offices and factories.

5 The manager is not coming to the conclusion to create a small community.

Task 3. Change the following sentences using the Future Perfect Tense according to the model.

Model: Inflation *will increase* by 3% next month.

Inflation *will have increased* by 3% by the end of the next month.

- 1 Average price level will fall next month.
- 2 His nominal income will not change next year.
- 3 She will finish her report on inflation tomorrow.
- 4 Inflation rate will change next month.
- 5 Prices on specific goods and services will increase next week.

Task 4. Put the verbs in brackets into the Present, Past or Future Perfect Tense.

- 1 I _____ (yet/decide) what institute to enter.
- 2 Jose _____ (always/want) to own and operate a Mexican restaurant.
- 3 We _____ (discuss) current prices on the equipment by that time.
- 4 For the past two hundred years the countries of Europe _____ (be) economically interdependent and interrelated.
- 5 They _____ (discuss) market prices before he came.
- 6 Statistics _____ (calculate) gross national product by the end of the next month.
- 7 By that time we _____ (already/change) our plans.
- 8 European economic integration _____ (be) a long process which began with the European Coal and Steel Community in 1950 and culminated in the launch of the euro in 1999.
- 9 We _____ (finish) the work by 5 o'clock tomorrow.
- 10 He said that they _____ (complete) the experiment by the end of last month.

A had been, is expanding

B has been, had expanded

C is, had been expanding

D has been, is expanding

7. Because they are relatively durable and portable, books ..... for centuries to preserve and distribute information.

A are used

B are being used

C are been using

D have been used

8. He ..... to make enemies as his business ..... and he ..... more powerful.

A began, was developing, was growing

B had begun, is developing, is growing

C has begun, had developed, had grown

D was beginning, developed, grew

9. Coal plants ..... one of the worst industrial polluters since the Industrial Revolution ..... in the 19th century.

A had been, began

B were, had begun

C have been, began

D were, have begun

10 Rapid changes in technology in the last several decades ..... the nature of culture and cultural exchange.

A changed

B have changed

C had changed

D change

PASSIVE VOICE (ПАСИВНИЙ СТАН ДІЄСЛОВА)

Будується як:

+ to be (у відповідному часі, особі, числі) + Participle II (V3)

The game *was lost*.

– to be (у відповідному часі, особі, числі) + not + Participle II (V3)

The game *was not lost*.

? to be (у відповідному часі, особі, числі) ... Participle II (V3) ?

Was the game lost?

В реченнях з дієсловом у пасивному стані головним у висловлюванні є не суб'єкт дії, а її об'єкт дії.

Таблиця форм дієслова у пасивному стані

	Present	Past	Future
Indefinite	The book <i>is written.</i>	The book <i>was written.</i>	The book <i>will be written.</i>
Continuous	The book <i>is being written.</i>	The book <i>was being written.</i>	–
Perfect	The book <i>has been written.</i>	The book <i>had been written.</i>	The book <i>will have been written.</i>

Future Continuous немає форми у пасивному стані. Заперечна, питальна и заперечно-питальна форми утворюються за тими ж правилами, що і відповідні форми дійсного стану (Active Voice). Значення і вживання часів дієслова у пасивному стані таке ж, як і часів дієслова у дійсному стані.

Дієслово у пасивному стані в англійській мові можна перекладати на українську мову трьома способами:

- 1) дієсловом, що закінчується на *-ся, -сь*;
- 2) поєднанням дієслова «бути» з дієприкметником пасивного стану;
- 3) дієсловом в активному стані в 3-й особі множини у складі неозначено-особового речення.

Додаток у реченні з дієсловом-присудком у пасивному стані вживається з прийменником *by* або *with*. Цей додаток відповідає додатку в орудному відмінку без прийменника у перекладі. Додаток з прийменником *by* виражає особу або діючу силу.

The letter was written *by Mark Twain.* –

Цей лист був написаний Марком Твенном.

The drying of materials is effected *by a high-frequency current.* –

Сушка матеріалів проводиться струмом високої частоти.

Додаток з прийменником *with* виражає знаряддя дії.

This letter was written *with a pencil.* – Цього листа було написано олівцем.

Task 1. Translate sentences and define the forms of Passive Voice.

1. Resources are allocated in a traditional economy in accordance with tradition and in a command economy by government planners.
2. As consumers all of us were limited by what we can spend.
3. The euro is adopted by 13 countries and is used by 315 million people.
4. Production of consumer goods of this company will have been reduced by the end of the year.
5. In a free market economy, prices are determined by the interaction of the forces of supply and demand.
6. This amount of money will be used to meet expenses of a firm next week.
7. The members of the health maintenance organization were provided with complete medical coverage.
8. Programs that teach students how to start and operate a business will be offered by many colleges.
9. Raw materials are being bought now by the vertically integrated firms.
10. The company was being managed extremely well when he was president.
11. Gross national product will have been calculated by the end of the month.
12. For over 100 years Bvlgary jewels and watches have been recognized throughout the world for their creative design and absolute quality.

Task 2. Put the verbs in brackets into Present Indefinite Passive. Translate sentences.

Model: Every society is faced (face) with the identical problem of scarcity.

1. Human wants _____ (unlimit), but the resources necessary to satisfy those wants _____ (limit).
2. The total value of the goods and services produced by the economy in a single year _____ (call) the gross national product (GNP).
3. Mr. Redd _____ (offer) an excellent price for selling his land.
4. The term capital _____ (use) often by business people.
5. Monopolies can set the price at which their goods _____ (sell).

Task 3. Translate the verbs in brackets in English using them in the necessary tense-form.

1. The principal (буде виплачено) by this business within a year.
2. When the funds come from within the firm they (будуть описані) as internal funds.
3. Long-term loans (будуть використані) to purchase equipment, buildings, etc.
4. In this case demand (буде створений) by supply.
5. Stock (буде продано) by mutual funds and the proceeds (буде використано) to invest or speculate in the security markets.

Task 4. Put the verbs in brackets into the Present Continuous Passive.

1. Higher returns are being earned (earn) by business.
2. The principal kinds of market structures _____ (describe) now.
3. The customers _____ (treat) in the best way.
4. The wealth _____ (use) to dominate the oil market at this time.
5. The patent holder _____ (pay) now for permission to use the process or find a new method of production not covered by existing patent.

Task 5. Change the following sentences using the Passive Voice.

Model: At that time the government *was controlling* taxing.

Taxing *was being controlled* by the government at that time.

1. They were stabilizing the economy during the last two years.
2. Congress was reducing inflation the whole year.
3. The President was applying fiscal policy while they controlled taxing and spending.
4. They were providing effective tools to fight recession and inflation.
5. When the government borrowed money, it was reducing taxes.

Task 6. Make up one complex sentence according to the model.

Model: A job was found. He lost an incentive to work.

A job *had been found* before he lost an incentive to work.

- 1 They were hired by managers. They made up their mind to leave the city.
- 2 More workers were used by employers. They produced the goods and services.
- 3 Hired workers were laid off. Employers cut back production.
- 4 The “army of unemployed” was created. Enough jobs were found.
- 5 Many dollars were spent. They could produce their services.

Task 7. Make the following sentences passive.

- 1 You had laid off more workers by that time.
- 2 He had developed this theory by the end of the fiscal year.
- 3 They had spent a half of their savings before they returned to the hotel.
- 4 People had produced much output at various price levels by the end of the month.
- 5 He said that a variety of forces had influenced consumption decisions by that time.

MODAL VERBS *CAN, MAY, MUST* AND THEIR EQUIVALENTS

(Модальні дієслова *can, may, must* і їх еквіваленти)

Модальні дієслова (МД) виражають не дію або стан, а ставлення особи, позначеної іменником або займенником у функції підмета, до дії або стану, вираженого інфінітивом. Модальне дієслово у поєднанні з інфінітивом без частки *to* виражають значення можливості, необхідності, вірогідності, бажаності тощо.

Особливості модальних дієслів:

- 1) не мають особових форм – інфінітива, герундія, дієприкметника;
- 2) не мають закінчення *-s* у 3-й особі однини (*He can do it.*);
- 3) у питальній формі МД ставиться перед підметом (*Can you do it?*), а у заперечної частка *not* ставиться після МД (*He cannot do it.*);
- 4) *can* і *may* мають форму теперішнього і минулого часу (*could* і *might*), а МД *must* має тільки форму теперішнього часу.

ЗОВОВ'ЯЗАННЯ, НЕОБХІДНІСТЬ, ПОВИННІСТЬ

1) **must** виражає потребу, сильне зобов'язання, необхідність, моральний обов'язок. Перекладається словами **повинен, потрібно, треба**:

This bill *must be paid* at once. – Цей рахунок *повинен бути оплачений* одразу.

2) **to have** + інфінітив з **to** використовується у теперішньому, минулому і майбутньому часі. Перекладається словами **довелося, змушувати**:

I *had to work* hard. – Мені *довелося багато працювати*.

3) **to be** + інфінітив з **to** використовується у теперішньому і минулому часі. Означає потрібність згідно попередній домовленості і плану:

We *were to meet* at the Metro station.–

Ми *повинні були зустрітися* біля станції метро.

4) **should** і **ought to** виражають зобов'язання у теперішньому і майбутньому часі (рекомендація і порада):

You *should get* some rest. – Тобі *треба трохи відпочити*.

ЗДАТНІСТЬ, УМІННЯ І МОЖЛИВІСТЬ

1) **can** + інфінітив без **to** (теперішній час) або **could** + інфінітив без **to** (минулий час):

He *can swim* very fast. – Він *може швидко плавати*.

2) **be able** + інфінітив з **to** використовується у теперішньому, майбутньому і минулому часі:

We *shall be able to determine* the amount of product. –

Ми *зможемо визначити* кількість продукції.

ДОЗВІЛ І МОЖЛИВІСТЬ

1) **may** + інфінітив без **to** або **might** + інфінітив без **to** (теперішній або майбутній час):

You *may use* dictionaries. – Ви *можете користуватися* словниками.

2) **be allowed** + інфінітив з **to** використовується у теперішньому, майбутньому і минулому часі:

He *was not allowed to smoke*. – Йому *не дозволили курити*.

Task 1. Translate sentences paying attention to modal verbs and their equivalents. Underline them.

1. He is to go to the United States on business.
2. When are we to visit the laboratories of the institute?
3. You should follow all the important scientific researches in your field.
4. The talks were to be attended by the representatives of fifteen European states.
5. We shall be able to meet these famous scientists at the conference.
6. If you want to know English you have to work hard.
7. The teacher will have to explain this difficulty again.
8. You are to write your name at the top of the paper.
9. He was allowed to use the mobile equipment.
10. Students are not allowed to smoke in the classrooms.
11. You will have to repeat the material of the lectures before the examination.
12. He was to stay at the office until the report was ready.
13. You should try to find out all essential facts connected with his work in the company.
14. The team of expert is to study the present situation in the country.
15. He could not show me the way to the nearest metro station.

Task 2. Make the following sentence interrogative and negative.

Model: He can speak English well.

Can he speak English well?

He can not speak English well.

1. We must pass the examination in microeconomics.
2. He can continue his studies at the post-correspondence department.
3. They may continue the experiment.
4. You could speak English a year ago.
5. You should take a taxi.

Task 3. Put the verbs in brackets into the correct tense.

1. Take the book home so that you _____ (to be able) to read it in the evening.
2. Yesterday we _____ (have to) come to the academy at 8 o'clock but I came only at 9.
3. Jack will be free tomorrow, therefore we _____ (to be able) to discuss the problem in details.
4. We _____ (be to) meet at the station but my friend didn't come.
5. When I was young, I _____ (can/not) understand why people liked string quartets.

Task 4. Complete the sentences below using the correct alternative from those marked A, B, C, or D.

1. It's because of Tom that we ..... late. We ..... on an earlier train.
  - A could have been, should agree
  - B would be, can't agree
  - C may be, ought to have agreed
2. We never ..... to allow our instincts of justice to degenerate into mere revenge.
  - A should   C have
  - B are   D ought
3. I had no accurate idea of the time, for I ..... my watch, but I thought we.....about four hours ago.
  - A was unable to see, had to start   B could not see, must have started
  - C did not see, would have started   D was not able to see, would start
- 4 I ..... hard from morning till night. I ..... our debts.
  - A must work, may pay
  - B should have worked, might have paid
  - C am to have worked, could have paid
  - D have to work, ought to pay
5. You ..... to prepare the room for our guests. They ..... arrive tomorrow or the day after.
  - A must, must   B may, may

Reading the text he wrote out new words. –

Читаючи текст, він виписував нові слова.

Дієприкметник, утворений від перехідного дієслова, має два стани і п'ять форм дієприкметника: дві у активному стані і три у пасивному.

Форми дієприкметника від перехідних дієслів

	Participle I	Participle II	Perfect Participle
Active	<i>writing</i>	–	<i>having written</i>
Passive	<i>being written</i>	<i>written</i>	<i>having been written</i>

Дієприкметник, утворений від неперехідного дієслова, має один стан (дійсний).

Форми дієприкметника від неперехідних дієслів

	Participle I	Participle II	Perfect Participle
Active	<i>falling</i>	<i>fallen</i>	<i>having fallen</i>

В англійській мові немає дієприслівника. Формою, відповідною по значенню українському дієприслівнику, служить Participle I у функції обставини. Таким чином Participle I відповідає в українській мові дієприкметнику теперішнього часу і дієприслівнику:

reading – читаючий, читаючи;

falling – падаючий, падаючи тощо.

Participle I Active утворюється шляхом додавання суфікса **-ing** до основи дієслова: play – **playing**.

Participle II правильних дієслів утворюється шляхом додавання суфікса **-ed** до основи дієслова: finish – **finished**. Participle II неправильних дієслів треба дивитися у таблиці неправильних дієслів (III форма дієслова).

Perfect Participle Active утворюється за допомогою допоміжного дієслова **have** у формі Participle I (**having**) і Participle II змістовного дієслова: **having written** - написавши.

Participle I Passive утворюється за допомогою допоміжного дієслова *to be* у формі Participle I (*being*) і Participle II змістовного дієслова: *being written* – будучи написаний.

Perfect Participle Passive утворюється за допомогою допоміжного дієслова *to be* у формі Perfect Participle (*having been*) і Participle II змістовного дієслова: *having been written* – будучи написаний.

Вживання Participle I і Participle II

Participle I Active вживається для утворення форм групи **Continuous**: *am writing*, *was writing*, *will be writing*.

Participle II вживається: 1) для утворення форм групи **Perfect**: *have written*;
2) для утворення всіх часів дієслова у пасивному стані: *was asked*.

Participle I вживається для вираження дії, одночасної з дією, вираженою дієсловом-присудком у реченні, у теперішньому, минулому і майбутньому часі.

Compressing the gas we turn it into liquid. –

Стискаючи газ, ми перетворюємо його на рідину.

Participle I може виражати попередню дію, якщо немає необхідності підкреслювати, що одна дія передувала іншій. У цьому разі **Participle I** звичайно перекладається дієприслівником доконаного виду.

Bidding Mr. Pickwick good night, the servant went away. –

Побажавши містеру Піквіку доброї ночі, слуга пішов.

Perfect Participle вживається для вираження дії, що передує дії, вираженій дієсловом-присудком у реченні, у теперішньому, минулому і майбутньому часі.

Having finished the experiment the students left the laboratory.

Закінчивши експеримент, студенти залишили лабораторію.

Функції Participle I у реченні:

1) означення:

The reading student is my friend. – *Студент, якій читає*, мій друг.

The questions being discussed at the conference are very important.-

Питання, які обговорювалися на конференції, дуже важливі.

2) обставина:

(When) Reading the story he remembered his youth. –

Читаючи це оповідання, він згадав свою юність.

Being written in pencil, the letter was difficult to read. –

Лист було дуже важко читати через те, що він *був написаний* олівцем.

Функції Participle II у реченні:

1) означення:

We looked at the *destroyed bridge*. – Ми дивилися на *зруйнований міст*.

The text translated by the students is not difficult.-

Текст, який перевели студенти, не складний.

2) обставина:

Water becomes ice when *cooled*. –

Охолоджуючись, вода перетворюється на лід.

Функція Perfect Participle у реченні – обставина:

Having finished his work, he went home. –

Закінчивши роботу, він пішов до дому.

Having been translated into many languages, this book became known all over the world. – *Після того, як* книга *була перекладена* на багато мов, вона стала відома в усьому світі.

Task 1. Translate sentences paying attention to Participles. Underline them.

1. Waiting for him I looked through the magazines lying on the table.
2. They remained at home refusing to go anywhere that day.
3. The new decisions recommended for solving the problem were described in the article written by our professor.
4. The results received were of great importance for further work.
5. Having passed all the examinations he left for his native town.
6. Having obtained the necessary results they stopped their experimental work.
7. Translating the English article into Russian he looked up the unknown words in the dictionary.
8. When translated, his article on economy was sent to “the Economist”.

9. Being translated into many foreign languages, Tolstoy's books were read with great interest all over the world.
10. When reconstructed, the theatre looked more beautiful than before.

Task 2. Change the following sentences using participle phrases instead of the subordinate clauses.

Model 1: The man *who was sitting* at the window made an interesting report yesterday.

The man *sitting* at the window made an interesting report yesterday.

1. People who hold bonds and stocks hope to realize a financial gain from these assets.
2. The US Treasury that finances the deficit sells US Treasury bonds.
3. Explicit debt ceilings that curb the national debt are another mechanism of economic forces.
4. The federal government that borrows money to finance deficits adds to accumulated debts.
5. Much of a burden that represents a debt is paid by the government itself.

Model 2: The decisions which were adopted at the conference are supported by many scientists.

The decisions adopted at the conference are supported by many scientists.

1. All of the debt that is held by US households, institutions and government entities is referred to as internal debt.
2. The ways to limit the national debt which were discussed at the conference are worth consideration.
3. The problem of external debt which was touched upon during the round-table talk is considered now.
4. The news which was received yesterday impressed everybody greatly.
5. National debt which is owned internally is referred to as internal debt.

ABSOLUTE PARTICIPLE COMPLEX

НЕЗАЛЕЖНИЙ ДІСПРИКМЕТНИКОВИЙ ЗВОРОТ

Absolute Participle Complex є поєднанням іменника у загальному відмінку або особового займенника у називному відмінку з Participle I або Participle II, у якому іменник (або займенник) виконує роль підмета по відношенню до дісприкметника, але не є підметом цього речення.

У реченні зворот звичайно вживається перед підметом і завжди відділяється комою від іншої частини речення.

Absolute Participle Complex виконує функцію різних видів обставин (часу, причини, образу дії, умови) і перекладається на українську мову підрядним або окремим реченням.

Absolute Participle Complex, що виконує функцію обставини часу, перекладається на українську мову підрядним реченням часу і приєднується до головного сполучниками *коли, після того, як*.

The sun having risen, we continued our way. –

Після того, як сонце зійшло, ми продовжували свій шлях.

He coming very late, we had to stay at home. –

Через те, що він прийшов дуже пізно, ми повинні були залишитися вдома.

Time permitting, I'll come next week. –

Якщо дозволить час, я приїду на наступному тижні.

Task 1. Change the following complex sentences into simple ones using the Absolute Participle Complex according to the model.

Model: *As the weather was fine*, we went for a walk.

The weather being fine, we went for a walk.

- 1 As the article was difficult, he was translating it all day yesterday.
- 2 As the problem was complicated, we decided to meet again on the following day.

- 3 As there was one way to eliminate fluctuations in exchange rates, each country had to define the ‘worth’ of its currency.
- 4 As the US dollar was equal to 0.0294 ounces of gold, the British pound was defined as being worth 0.0823 ounces of gold.
- 5 As the exchange rate was flexible, the quantity of foreign exchange demanded equaled the quantity supplied.
- 6 As it was a balance-of-payment deficit, there was an excess demand for foreign currency at current exchange rates.

Task 2. Read and translate the following sentences. Pay attention to the use of the Absolute Participle Complex.

- 1 It being Saturday, everyone went out of town.
- 2 Time permitting, we shall meet tomorrow,
- 3 The conference being over, the delegation returned to the country.
- 4 His voice trembling, he tried to explain everything.
- 5 Weather permitting, we’ll spend our weekend in the forest.
- 6 His father being very ill, he had to send for the doctor.

THE GERUND (ГЕРУНДІЙ)

Функції герундія

Герундій має властивості як дієслова, так і іменника. Подібної неособистої форми в українській мові немає. Як іменник він може виконувати в реченні функції підмета, додатка, означення та обставини з прийменником. Як дієслово може мати після себе прямий додаток і визначатися прислівником, мати доконану форму, категорію стану, а також виражати дію як процес.

Герундій утворюється від основи дієслова за допомогою суфіксу **-ing**.

To translate – translating, to read – reading.

	active	passive
Indefinite Gerund	writing	being written
Perfect Gerund	having written	having been written

Форми герундія збігаються з формами Participle I і Perfect Participle. Проте, це різні форми дієслова, що відрізняються і за значенням і за синтаксичними функціями. Форми Indefinite Gerund позначають дії, одночасні з дією, вираженою дієсловом-присудком.

He likes inviting friends to his place. –

Він любить запрошувати друзів до себе.

He likes being invited to his friends. –

Він любить, коли його запрошують до себе його друзі.

Доконані форми герундія (Perfect Gerund) позначають дії, що передують дії, вираженій дієсловом-присудком.

He is proud of having invited this man to his place. –

Він пишається тим, що запросив цю людину до себе.

He was proud of having been invited to the party. –

Він пишався тим, що його запросили на вечір.

У реченні герундій може бути:

1. Підметом.

Smoking is not allowed here. - Курити (Куріння) тут не дозволяється.

2. Означенням.

There are different ways of obtaining this substance. - Існують різні способи одержання цієї речовини.

3. Іменною частиною присудка.

His hobby is driving a car. - Його хобі – водіння (водити) машини (у).

4. Прямим додатком.

The car needs repairing. - Машина потребує ремонту (Машину потрібно ремонтувати).

У вищенаведених функціях герундій перекладається іменником або інфінітивом.

5. Прийменниковим додатком. У цій функції герундій перекладається іменником або підрядним реченням.

They spoke about their travelling. - Вони говорили про свою подорож (те, як вони подорожували).

6. Обставиною. У цій функції герундій перекладається іменником з прийменником, дієприслівником, підрядним реченням.

Learning rules without examples is of little use. - Вивчення правил (вивчати правила) без прикладів приносить мало користі.

Task 1. Translate the following sentences and define the functions of the Gerund.

I like reading.

Think before answering.

By doing that you'll save a lot of time.

I am tired of waiting.

The floor of the room needs painting.

Everybody laughed on hearing his answer.

Thank you for coming.

He is proud of having won in the tournament.

She is sorry for being late.

He run without stopping.

Before going to bed, she locked the door.

Task 2. Change the following sentences according to the model.

Model A: I insist *that he should examine the document.*

I insist **on his examining the document.**

1 We insist that government should favor foreign investment.

2 We insist that government should increase current investment without reducing current consumption.

3 We insist that the lending agencies should give loans to less developed countries.

4 We insist less developed countries should rely on the market mechanism to allocate resources.

Model B: You should think it over before *you give an answer*.

You should think it over before *giving an answer*.

- 1 You should visit the country before you analyze its economic situation.
- 2 You should make an appointment before you see him.
- 3 You should think the offer over before you accept it.
- 4 You should inform the manager of the hotel before you leave.

Task 3. Complete these sentences using Gerunds.

- 1 He is busy _____ (to look through the documents).
- 2 I am fond of _____ (to travel by air).
- 3 She is afraid of _____ (to be alone).
- 4 We are sorry for _____ (to be late).
- 5 It's a pleasure _____ (to see you again).

**NON – FINITE FORMS (НЕОСОБОВІ ФОРМИ ДІЄСЛОВА)
INFINITIVE (ІНФІНІТИВ)**

I	II	III	IV
інфінітив Infinitive	минулий невизначений час Past Indefinite	дієприкметник II Participle II	дієприкметник I Participle I (- ing форма)
to write	wrote	written	writing
to develop	developed	developed	developing

До неособових форм дієслова належать інфінітив (Infinitive), герундій (Gerund), дієприкметник (Participle). Неособові форми дієслова не мають категорій особи, числа, часу і способу. Тільки деякі з них виражають стан і вигляд.

Інфінітив являє собою неособову форму дієслова, яка тільки називає дію. Він не має ні особи, ні числа і відповідає невизначеній формі дієслова в українській

мові. У словнику дієслово дається зазвичай у формі інфінітиву. Формальною ознакою інфінітиву є частка *to*.

Інфінітив має наступні форми:

	Indefinite	Continuous	Perfect	Perfect Continuous
Active	to write	to be writing	to have written	to have been writing
Passive	to be written	-	to have been written	-

Indefinite Infinitive Active and Indefinite Infinitive Passive використовуються для вираження дії, що відбувається одночасно з дією, яка визначена дієсловом-присудком у теперішньому, минулому і майбутньому часі:

The engineer *ordered* the engine *to be started*. – Інженер наказав запуснути мотор.

Our job *will be to investigate* some of its properties. – Наша робота *буде складатися* з того, щоб *досліджувати* деякі із його якостей.

Continuous Infinitive Active використовується для вираження дії у процесі виконання, що відбувається одночасно з дією, яка визначена дієсловом-присудком у реченні:

Why *is* she so late? She can't still *be working*. –

Чому вона так *запізнюється*? Неможливо, щоб вона *працювала* так пізно.

Perfect Infinitive Active і Perfect Infinitive Passive виражають дію, що передує дії, яка позначена дієсловом-присудком у реченні:

I *seem to have promised* that I'd take you into my library. –

Здається, я *обіцяв* взяти вас до лабораторії.

Функції інфінітива у реченні

1. Підмет:

To smoke is bad for health. – Палити шкідливо для здоров'я.

2. Частина простого присудка у поєднанні з допоміжними дієсловами:

The chairman said, '**I'll open** the discussion myself.' –

Голова сказав: «Я відкрию обговорення сам».

3. Частина складеного дієслівного присудка у поєднанні з модальними дієсловами:

We **can** actually **begin** the experiment. –

Тепер ми дійсно можемо почати експеримент.

4. Іменна частина складеного присудка:

I think that to prolong this discussion **is to waste** time. –

Думаю, що продовжувати це обговорення означає даремно втрачати час.

5. Додаток:

He **forgot to wind** the watch when he went to bed. –

Він забув завести годинник, коли лягав спати.

6. Частина складеного додатка:

I know her **to be** a very kind person. – Я знаю, що вона дуже добра людина.

7. Означення:

Energy is defined as the ability **to do** work. –

Енергія визначається як здатність проводити роботу.

8. Обставина мети (часто вживається сполучник *in order to* для того, щоб):

To reach (In order to reach) the lecture hall he had to walk almost half a mile. –

Щоб дійти до лекційного залу, йому довелося йти майже півмилі.

Task 1. Translate sentences and define the functions of the infinitives.

- 1 To make mistakes is easy.
- 2 He likes to read English books.
- 3 His task was to complete the work in time.
- 4 He stopped for a minute to rest.
- 5 He's looking for a place to live in.
- 6 The texts to be typed today are on your desk.
- 7 He is glad to be helping his friend.

- 8 To extend the main street they had to destroy some old buildings.
- 9 Dalton's atomic theory was the first to make successful use of the old Greek theory of atoms in chemistry.
- 10 The new channel to be constructed here will be the longest in the country.
- 11 It is not always possible to forecast the risks.
- 12 Another important factor to have been referred to was that of our social responsibility.

Task 2. Translate sentences and define the functions of the infinitives.

- 1 We have come to the station to see them off.
- 2 I was too young to think of such things at the time.
- 3 The things that you see here, are things to be seen and not to be spoken of.
- 4 My watch began to gain, it gained faster and faster day by day.
- 5 The method is not good enough to be used everywhere.
- 6 Goods to be transported to the north are stored at the railway station.
- 7 The electronic machine works according to a programme to be prepared in advance and can carry out several thousand operations per second.
- 8 Scientists have developed a huge variety of new materials to be used in industry.
- 9 With the knowledge of the 'alphabet' of the materials, we have been able to develop a huge variety of new materials.
- 10 To travel in cars is more comfortable.

Task 3 Replace the attributive clauses by the Infinitive according to the model.

Model: This is the real wage *which must be paid* to workers per hour, week, or month of work.

This is the real wage *to be paid* to workers per hour, week, or month of work.

- 1 These are microeconomic fluctuations which will be examined by experts.
- 2 The question of full employment which will be discussed later is very difficult.

- 3 This is potential real output which must be determined by the natural resources available to an economy.
- 4 The data about unemployment which must be obtained are of great importance.
- 5 This is recession which will be accompanied by declining prices and nominal wages.

OBJECTIVE INFINITIVE CONSTRUCTION (ОБ'ЄКТНИЙ ІНФІНІТИВНИЙ ОБОРОТ)

Objective Infinitive Construction – це поєднання іменника у загальному відмінку (або особового займенника в об'єктному відмінку) з інфінітивом, що виступає у реченні як складний додаток.

We know **gravity to pull** on every particle a body. –

Ми знаємо, що **земне тяжіння діє** на кожен частинку тіла.

В Objective Infinitive Construction іменник у загальному відмінку (або особовий займенник в об'єктному відмінку) позначає особу (або предмет), що виконує дію або що піддається дії, позначеній інфінітивом.

Rodger wanted **us to help** him. – Роджер хотів, **щоб ми допомогли** йому.

Objective Infinitive Construction вживається:

1. Після дієслів *to hear* (чути), *to see* (бачити), *to feel* (відчувати), *to watch*, *to observe* (спостерігати) частка *to* перед інфінітивом не вживається.

Eric watched **him go** from group to group. –

Ерік спостерігав, **як він ходив** від групи до групи.

Johnny saw **the crowd break** the line of policemen barring their way. –

Джонні бачив, **як натовп прорвав** ряд поліцейських, що перегороджували йому дорогу.

2. Після дієслів, що виражають волевиявлення *to want* (хотіти), *to wish*, *to desire* (бажати) тощо, а також після звороту *I should like* (я хотів би).

I should like **her to look through** my report. –

Я б хотів, **щоб вона проглянула** мій доклад.

3. Після дієслів, що висловлюють думку, припущення: *to believe*, *to consider* (вважати), *to think* (думати), *to suppose* (вважати), *to know* (знати), *to prove* (виявлятися), *to understand* (розуміти), *to expect* (чекати) та інших.

We believed **him to be** a good economist. –

Ми вважаємо, **що він добрий** економіст.

Після дієслів, що виражають наказ, вимогу, примушення, прохання, дозвіл: *to order*, *to command* (наказувати), *to make* (примушувати), *to request* (просити), *to allow*, *to permit* (дозволяти) тощо. У цьому випадку інфінітив має пасивну форму.

Our English teacher makes **us learn** new words. –

Наш викладач англійської мови примушує **нас вчити** нові слова.

Task 1. Translate the following sentences paying attention to the Objective Infinitive Construction.

- 1 The teacher does not consider him to be a good student.
- 2 We expect you to show good results.
- 3 We know him to have graduated from the University two years ago.
- 4 Everybody knows him to be working on his thesis.
- 5 I heard him mention this news.
- 6 You can't make me believe that all these stories are true.
- 7 He likes to watch autumn leaves to fall.
- 8 We did not see the teacher enter the room.
- 9 I believe her to have been sent to London.
- 10 I should like you to translate this article.

Task 2. Combine the given two sentences into one using the Objective Infinitive Construction.

Model: They will tell us about Trust Services. I expected.

I expected **them to tell** us about trust Services.

- 1 Firms made investment decisions. I heard it.

- 2 Increased government expenditure increases aggregate demand. We consider it.
- 3 We save because of uncertainty about our future income and about how long we shall live. The life caused it.
- 4 Individual consumption is directly influenced by individual income. We think so.
- 5 Saving is a way of transferring current income into future consumption. I suppose it.

Task 3. Change the following complex sentences into simple ones using the Objective Infinitive Construction.

Model : We expect *that firms produce* goods of high quality.

We expect *firms to produce* goods of high quality.

- 1 People expect that saving allows them to transfer consumption from the present to the future.
- 2 We think that the firms accumulate unwanted inventories if desired aggregate saving exceeds desired aggregate investment.
- 3 We consider that government spending, taxes and subsidies are the fiscal activities of government.
- 4 Consumers believe that they purchase goods of high quality.
- 5 We know that changes in aggregate demand lead to changes in actual real output.

THE SUBJECTIVE INFINITIVE CONSTRUCTION.

(СУБ'ЄКТНИЙ ІНФІНІТИВНИЙ ОБОРОТ)

Subjective Infinitive Construction - це поєднання іменника у загальному відмінку (або займенника у називному відмінку) у функції підмета з інфінітивом у якості другої частини складеного дієслівного присудка. Службову частину цього присудка складають в основному дієслова у формі пасивного стану, що примикають до інфінітива, такі, як *to see* (бачити), *to say* (сказати), *to think* (думати), *to suppose* (припускати), *to believe* (вважати), *to find* (знаходити, вважати), *to know* (знати), *to make* (примушувати) тощо.

They are known to live in Kharkiv.

Переклад речення, що містить Subjective Infinitive Construction, слід починати із службової частини (*are known*) складеного дієслівного присудка. Значення службової частини передається в українській мові неозначено-особовим зворотом, який є головним реченням в українському складнопідрядному реченні (*Відомо...*). Іменник (або займенник), що є підметом в англійському реченні, стає підметом підрядного речення у перекладі (...*вони*...), а інфінітив перекладається дієсловом-присудком українського підрядного речення (...*мешкають*...). Підрядне речення приєднується до головного за допомогою сполучника *що* : *Відомо, що вони мешкають у Харкові.*

Subjective Infinitive Construction вживається з тими ж дієсловами, з якими вживається Objective Infinitive Construction, з тією лише різницею, що при вживанні Subjective Infinitive Construction ці дієслова мають форму пасивного стану.

The four pressmen could be seen *to clasp* their notebooks. –

Можна було побачити, як чотири представники преси закрили свої записники.

Task 1. Translate the following sentences paying attention to the Subjective Infinitive Construction.

1. The lecture was said to be very interesting.
2. The members of the committee are reported to come to an agreement.
3. The English delegation is believed to come to an agreement.
4. She seems to know English and French.
5. This school is considered to be the best in the city.
6. The weather appears to be improving.
7. These two scientists happened to work on the same problem.
8. The question appears to be of great importance.
9. He seems to know a great deal about the history of our city.

10. The results of the test were found to be very interesting.
11. The 21st century is considered to be the century of space travels.
12. Many various types of airplanes are reported to have been produced in this country during the last decades.
13. A delegation is expected to arrive in the capital of our country to discuss economic cooperation between the two countries.
14. The new fuel is assumed to be both cheap and efficient.

Task 2. Change the following complex sentences into simple ones using the Subjective Infinitive Construction.

Model : It is expected *that firms produce* goods of high quality.

Firms are expected to produce goods of high quality.

1. It is believed that optimal stabilization policy tends to stabilize nominal Gross Domestic Product.
2. It is reported that aggregate demand is stable.
3. It is expected that nominal wages will also decline a lot.
4. It was supposed that the effectiveness of active stabilization policy depended on the expectations of individual consumers and firms.
5. It is said that unemployment will persist.
6. It is believed that the best way to maintain a steady growth in aggregate demand is to pursue steady fiscal and monetary policy.
7. It is reported that taxes will increase.

Task 3. Fill in the correct infinitive tense. The first sentence is given to you as an example.

1. I think he left. He must _____ *have left*. _____
2. I think they will come. They must _____.
3. I think she is studying. She must _____.

4. I think it will be delivered. It must _____ .
5. I think they have been waiting for her. They must _____ .
6. I think she has written it. She must _____ .
7. Kate make friends easily. She tends _____ .
8. She has grown taller. She seems _____ .
9. It is raining over there. It seems _____ .
10. They have sailed round the world. They claim _____ .
11. He is on diet. He appears _____ .

REFERENCES

1. Англійська для економістів і бізнесменів: Підручник / В.К.Шпак, О.О.Мустафа, Т.І.Бондар та ін.; За ред. В.К.Шпака. – К.: Вища шк., 2007. – 223 с.
2. Видашенко Н.І. Довідник з граматики англійської мови: фонетика, словотвір, морфологія, синтаксис, пунктуація, ділові папери. – Харків: Парус, 2008. – 384 с.
3. Английский язык для инженеров: Учеб./Т.Ю. Полякова, Е.В.Синявская, О.И. Тынкова, Э.С. Улановская. – М.: Высш. Школа. – 463 с.
4. University of Essex. Introduction to the Graduate School for 1999 Entry. – Palladian Press, Colchester, 1998.
5. <http://englishtips.org/1150828486-grammar-in-tests.html>
6. www.english-grammar.com.ua

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Збірник завдань
з дисципліни

«ІНОЗЕМНА МОВА»

(англійська мова)

(для практичних занять студентів 1-2 курсів заочної форми навчання напрямів підготовки 6.030504 «Економіка підприємства» та 6.030509 «Облік і аудит»)

Укладач: **МІЩЕНКО** Ніна Дмитрівна

Відповідальний за випуск: І. О. Наумова

Редактор: З. І. Зайцева

Комп'ютерне верстання: Ю. Ю. Конюшенко

План 2010, поз. 550М

Підп. до друку 28.12.2010 р.
Друк на ризографі
Зам. №

Формат 60 x 84/16
Ум. друк. арк. 2,5
Тираж 50 пр.

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 4064 від 12.05.2011 р.